

**„From Cable Street to Oldham
– 70 years of community resistance”**

NICK LOWLES (editor)

SEARCHLIGHT EDUCATION TRUST, London 2007

Publikacja naszych przyjaciół z brytyjskiego „Searchlighta” to jedna z najnowszych na rynku europejskim pozycji na temat zjawiska rasizmu. Mimo że książka pachnie jeszcze dość intensywnie farbą drukarską, można śmiało zaliczyć ją do kanonu publikacji z tego zakresu.

Autorzy, a są to Nick Lowles, David Williams, Gerry Gable i Paul Meszaros, podjęli się przedstawienia tradycji antyfaszystowskiej na przestrzeni siedemdziesięciu lat, będącej po części historią ruchów mniejszości narodowych, organizacji antyfaszystowskich (w tym samego „Searchlighta”), jak i historią skrajnej prawicy na Wyspach Brytyjskich. Wszyscy autorzy to wieloletni aktywiści antyrasistowscy, znający sprawę od „podszewki”, co gwarantuje rzetelność przedstawiania faktów, które autorzy poddają dogłębnej analizie i krytyce, na przykład David Williams dokonuje odważnej analizy słynnej „bitwy o Cable Street”, największego wystąpienia przedwojennych angielskich faszystów i antyfaszystowskiej reakcji, podczas której żydowskiej mniejszości wschodniego Londynu udało się zatrzymać faszystów z **Oswaldem Mo-sleyem** na czele.

Pomimo bardzo rzetelnej analizy, publikację tę raczej trudno nazwać „akademicką”; autorzy świetnie balansują pomiędzy operowaniem faktografią a narracją rodem z powieści sensacyjnych, oddając często głos weteranom. Autorzy, kierując się metodologią historii mówionej, rezygnują z wnikliwej analizy tła politycznego

(jednakże nie ignorują go zupełnie) skupiając się na przedstawianiu sytuacji „z ulicy”, ujawniając niejednokrotnie czytelnikowi ciekawostki łączące „małe” historie z „wielkimi” wydarzeniami XX wieku, a także informacje, które w owym czasie były najskrytszymi tajemnicami, znanymi tylko niewielkiemu w ruchu antyfaszystowskim.

Książka podzielona jest na dziewięć chronologicznych rozdziałów, których osnowę stanowi historia imigracji na Wyspy Brytyjskie; niewiści, z jaką spotykali się imigranci (tej zinstytucjonalizowanej i tej nie) oraz organizacji odpierających rasistowskie ataki. Jest to historia krwawa, gdyż niejednokrotnie, walka z rasistami była walką o przetrwanie. Autorzy nie stronią od przedstawiania opisów „z pola walki”; ulicznych zadym, które niejednokrotnie po zakończeniu II wojny światowej były toczone z nazistami.

Publikacja „From Cable Street to Oldham” dobitnie odpowiada także na pytanie, dlaczego brytyjska skrajna prawica w swojej retoryce woli raczej odwoływać się do przyszłości aniżeli ukazywać fakty ze swojej przeszłości. Autorzy poczynili duże starania zbierając w jednym miejscu tak pokazną faktografię na temat funkcjonowania organizacji faszystowskich na Wyspach, a z zebranych fragmentów z powodzeniem można by ułożyć historię tamtejszej tradycji antyimigracyjnej; wypełniając tym samym lukę, jaką główni zainteresowani świadomie od lat starają się maskować.

Książka jest integralną częścią akcji „Hope Not Hate”, kampanii firmowanej przez „Searchlight”, mającej na celu zatrzymanie faszystowskiej **British National Party** przed zawłaszczaniem przestrzeni politycznej. Od niedawna reprezentujący polską imigrację, która coraz częściej staje się obiektem ataków rasistowskich na Wyspach, członkowie Stowarzyszenia „NIGDY WIĘCEJ” rozpoczęli wspólną z „S.” kampanię mającą na celu aktywizowanie polskiej imigracji do oddania swoich głosów przeciwko BNP.

ALEKSANDER NITKA